

Ämne: Anmälan till Justitieombudsmannen om asylreformen som försvann

2006-07-06

ANMÄLAN TILL JUSTITIEOMBUDSMANNEN OM
ASYLREFORMEN SOM FÖRSVANN!

Till adressen:

justitieombudsmannen@riksdagen.se

SEKRETESSBELAGDA UPPGIFTER OM ASYLSÖKANDE
TILLGÄNGLIGA FÖR ALLMÄNHETEN!

Med det nya asylsystemet i Sverige sedan 31 mars 2006 är det möjligt att ta del av information som har varit sekretessbelagt hos Migrationsverket. Dessa handlingar kan VEM SOM HELST hämta ut från den nyinrättade asylansökaninstitutionen Migrationsdomstolen som har sin placering i länsrätten i de tre städerna Göteborg, Malmö och Stockholm!

Tidigare kunde bara den personen eller de personer som har fullmakt få ut känsliga handlingar. Nu kan ex. främmande maktens ombud i Sverige få ut uppgifter från Länsrätterna när en dom är avkunnad om en asylsökande från deras land. Man kan lätt förstå vad denna nya situation kommer att innebära när den asylsökande skall lämna ut känsliga uppgifter till Migrationsverket och till migrationsdomstolen om ex. situationen för de mänskliga rättigheterna i deras gamla hemland och deras egen situation.

Att det är så beror på att förvaltningslagen gäller för den offentliga förvaltningen i Sverige, vilket för många i Sverige har inneburit en rejäl chock!

Nu finns det även en nyhetsartikel att läsa om detta. Om du vill, läs G-P:s(Göteborgs-Postens) nyhetsartikel på sidan:

<http://www.gp.se/gp/jsp/Crosslink.jsp?d=913&a=284074>

Nyhetsartikeln är publicerad i G-P 2006-07-02

POSTLEVERANS UTAN GARANTERAT MOTTAGANDE

Dessutom så är det som så att en del av dessa sekretessbelagda handlingar skickas hem till tre av de fyra domarna, nämndemännen i migrationsdomstolen dagen/dagarna innan avgörandet av målet/målen för påläsning, UTAN att det finns någon garanti att de verkligen når fram till dessa domare. Handlingarna skickas i vanlig ordinarie postgången utan att vara en rekommenderad försändelse med mottagningsbevis!

Därmed uppstår det en osäkerhet för nämndemännen om de har fått alla de handlingar inför avgörandet av målet i Migrationsdomstolen som är utsända från den föredragande tjänstemannen levererat till sig eller om det har blivit en felleverans hos Posten. Denna rättsosäkerhet skapar givetvis en ohållbar grund för ett bra domstolsarbete.

Postleveransens säkerhet borde vara lätt att åtgärda, men så har inte skett och enligt uppgift från lagmannen Paulsson på Länsrätten i Göteborg skall det inte ske heller!

FÖREDRAGANDE BESTÄMMER ÖVER DOMARNAS DOKUMENTTILLGÅNG

Inför avgörandet i Migrationsdomstolen skall nämndemännen få handlingar om målet/målen skickat till sin hemadress, enligt muntlig uppgift, en vecka innan.

I Länsrätten i Göteborg kan tjänstemän bestämma vad de vill skicka ut för handlingar i målet rörande en asylsökande, till tre av de fyra domarna i målet. För dessa tre domare, med benämningen nämndemän, kan det innebära att dessa tre missar viktiga dokument för bedömning och inför beslut som skall tas om asyl i Sverige eller ej för en flykting.

Om tjänstemannen i länsrätten gör den bedömningen att det räcker att skicka hans/hennes sammanställning utav hans/hennes syn på dokumenten och fakta i målet, så kan det vara det enda som når fram till nämndemännen innan målets avgörande. Risken är uppenbar för att den föredragande i den oftast stora mängd dokument kan missa avgörande fakta i målet. Om så sker, vilket jag själv har varit med om i Migrationsdomstolen, är det av ännu större vikt att flera personer har läst akten och därmed har haft möjlighet att upptäcka misstaget i det sammanfattande dokumentet.

Rätts säkerheten torde vara hotad med denna rådande ordning i Sveriges nya migrationsdomstol, anser jag. Enligt lagmannen Paulsson skall det fortsätta på detta sättet framigenom också. Detta har han meddelat till mig muntligen först, men eftersom jag misstänkte att jag kanske hade missuppfattat honom om detta så tillskrev jag honom.

I brevet daterat den 1 juni, adresserat till Länsrätten i Göteborg och det andra brevet, daterat den 2 juni 2006, adresserat till lagmannen Ingvar Paulsson, Länsrätten i Göteborg, skrev jag följande:

Vid min första gång i länsrätten, fredagen den 19 maj 2006 begärde jag att få kopior på alla handlingar i de båda målen Mål UM 378-06 och Mål nr. UM 2-06, Avdelning 3, i Migrationsdomstolen; Länsrätten i Göteborg, skickade hem till mig, men förvägrades detta.

Istället erbjöds jag att läsa handlingarna i receptionen i Migrationsdomstolen, Länsrätten i Göteborg. Den gången gick det bra eftersom förhandlingen kl. 09.00 blev inställd p.g.a. den sökandes uteblivelse och vi domare och den föredragande skulle träffas kl. 11.15 istället. Därmed fick jag ett par timmar på mig att läsa alla handlingar i målen förutom de få handlingar som jag hade fått skickat hem till mig.

Dock är det inte säkert att vi nämndemän har samma möjlighet som rådmannen vid nästa förhandling i Migrationsdomstolen. Om målet skall inledas som brukligt är kl. 09.00 så kan vi komma till länsrätten tidigast kl. 08.30 då Länsrätten öppnar. Kl. 08.45, förväntas vi vara i rättegångssalen. Därmed får vi 15 minuter på oss att läsa handlingarna. Skall det vara så i framtiden också?

I det ena målet, fredagen den 19 maj hade jag fått den föredragandes sammanställning och Migrationsverkets beslut samt en inlaga från advokaten hemskickat, vissa dokument dagen innan. I det andra målet fick jag den föredragandes sammanställning och en landrapport från UD samt Migrationsverkets beslut. Därmed så var det givetvis lite lättare att kunna läsa in de andra handlingarna innan förhandlingarna skulle börja, eftersom jag visste lite grann i de båda målen innan.

Dock var det ändå ett digert arbete som fick ske under mycket, mycket stor stress, eftersom jag visste att det var högst troligtvis det enda tillfället som jag skulle få att läsa in alla handlingarna, även det målet som skulle börja kl.13.00.

Det visade sig sedan stämma också. Den lunchrasten som vi fick lämnade inget mer utrymme åt att läsa in sig på den andra, senare akten.

Skall vi fortsättas förvägras få kopior på alla

handlingar skickade hem till oss innan förhandlingsdagen, innan målet skall avgöras också framigenom?

Ber er besvara min förfrågan så fort som möjligt.

Med respektfull hälsning

Anders Wessman
nämndeman

Han svarade den 7 juni och den 20 juni 2006 att det kommer vara på samma sätt framigenom. På en skriftlig begäran om en förklaring på varför det skall vara så vägrar han besvara min fråga skriftligen. Han vill att jag skall komma till hans kontor för att prata om detta vilket är svårt för mig som bor och arbetar i Uddevalla. Varför han avstår från att svara per e-brev är svårt att förstå.

Ett svar per e-brev från honom skulle underlätta kommunikationen mellan oss avsevärt.

Anser JO att det skall vara som så att vi nämndemän skall normalt ha sett 15 minuter på oss att läsa den överväldigande majoriteten av dokumenten innan samlingen inför den första förhandlingen inleds, vanligtvis kl. 08.45? Är det rimlig tid för tre nämndemän att läsa ur en akt, troligtvis två olika akter?

ENDAST EN AKT

I domstolen finns det som påpekas indirekt här ovan endast en(!) komplett akt i målet rörande en asylsökande inför avgörandet. Om det skulle falla sig så att en nämndeman råkar ha möjlighet, ex. p.g.a. semester, pension eller dylikt, att kunna åka till Länsrätten i Göteborg en dag i förväg för att på plats läsa alla handlingar, så får nämndemannen hoppas på tur! Turen skall då bestå i att inte rättens ordförande i målet, den föredragande eller någon av de andra två nämndemännen har satt sig för att läsa akten. Har de gjort det så får nämndemannen hoppas på turen att den personen läser färdigt akten snabbt så att den väntade nämndemannen får rimlig tid att läsa den, innan länsrätten stänger för dagen! Med rimlig tid menas att nämndemannen hinner läsa alla dokumenten i akten, begrunda och ta ställning till dem.

Varför detta system finns på Länsrätten i Göteborg har jag frågat dem senast skriftligen per e-brev den 11 juni 2006. Svar om detta har jag också blivit nekad, vilket jag inte heller kan förstå. Varför kan jag inte åtminstone få en förklaring från Länsrätten i Göteborgs lagman Paulsson om varför detta administrativa upplägg?

Lagman Paulsson borde agera i förvaltningslagens anda och ge ett nöjaktigt svar, anser jag. Att avstå från att besvara mitt e-brev med ett e-brev från honom ger för mig ett nonchalant intryck.

Vad anser JO?

DET GÄLLER FÖR DEN ASYLSÖKANDE ATT HA TUR!

Har den asylsökande riktigt otur så har nämndemannen i Migrationsdomstolen två mål att fatta beslut i samma dag. Om de båda två akterna i de två olika målen är upptagna, så får den asylsökande och den väntande nämndemannen verkligen hålla tummarna för att läsningen av de båda akterna är avklarade långt innan Länsrättens reception stänger och är lediga för läsning. Därmed är det turen som är avgörande för den asylsökande om alla nämndemän ska ha möjlighet att läsa in allt som finns i den klagandes, i den asylsökandes akt!

När det gäller Länsrätten i Göteborgs nuvarande lokaler, så är nämndemannen hänvisad till att sitta och läsa akten i receptionen där det finns i princip plats för en person i taget vid ett skrivbord. Så även om nämndemannen lyckas komma över en av den kommande rättegångsdagens två måls akter, så kan den personen finna sig sakna en sittplats vid ett skrivbord för genomgång av akten. Därmed får den eller dem ev. finna sig i att få en sittplats bredvid skrivbordet, om det finns manöverutrymme för det i receptionen! Det gäller alltså att återigen ha tur!

För den stackars receptionspersonalen kan det innebära att de också måste hoppas på tur, i detta fall att det i deras reception inte blir överbelamrad med nämndemän som skall sitta och läsa akter. Då blir det högst troligt ett arbetsmiljöproblem!

Migrationsdomstolen hos Länsrätten i Göteborg skall flytta nästa år till bättre lokaler. Dock hjälper detta inte den asylsökande som får sitt mål avgjort år 2006, när den skall behöva förlita sig på tursamma arbetsmiljöomständigheter för tre av de fyra av domarna i målet, anser jag. Istället borde detta också vara ett skäl till att skjuta upp avgöranden i mål i Migrationsdomstolen hos Länsrätten i Göteborg, tills bättre funktionsdugliga, rättssäkra lokaler finns tillgängliga.

Varför var inte denna administrativa, arbetsmiljömässiga fråga löst när Migrationsdomstolen startade? Jag tjänstgjorde i Migrationsdomstolen den 19 maj 2006, över en och en halv månad efter starten av Migrationsdomstolen och då borde det rimligen vara löst med tanke på rättssäkerheten.

KOMMUNIKATIONSSÄKERHETEN HOTAD.

I den nya asylinstansanordningen Migrationsdomstolen är det inte heller säkert att den asylsökande får en tolk som talar samma språk som den sökande. Därmed så finns det risk för att all fakta i målet inte kommer fram eller förvrängs i kommunikationen mellan den överklagande asylsökande och rättens övriga deltagare. Detta skedde i ett mål i Migrationsdomstolen där jag var en av fyra domare.

Jag fick en skriftlig protest mot detta antecknad när jag meddelade att jag är skiljaktig i

domslutet. Den föredragande som skrev skiljaktigheten skrev tyvärr fel. Jag påpekade för honom per telefon att jag ville ha en kopia på utskriften innan han skrev in den i domen för mål nr UM 2-06; dom 2006-06-02, så att jag kunde kontrollera att det var rätt utformat. Detta förvägrades jag av honom med kommentaren "Det brukar vi inte göra hos Länsrätten i Göteborg". Därför fick jag aldrig rätt formuleringen inskrivet i domen.

I domen borde det ha stått att min skiljaktighet var att den muntliga förhandlingen borde tas om, eftersom tolken uppger att han har tolkat från och till svenska till och från ett språk som varken tolken eller den klagande har som modersmål. Dessutom så uppger tolken att han och den klagande har olika modersmål.

Att genomföra en rättegång under dessa förutsättningar anser jag vara en felaktig domstolsutövning. En tolk måste ha samma modersmål som den klagande i Migrationsdomstolen, om det finns att tillgå. Endast då kan man vara säker på att den klagande har haft möjlighet att uppfatta vad som har sagts i domstolen och att flyktingens ord blir korrekt översatta till svenska.

Om den asylsökandes advokat finner detta vara i sin ordning med tolk med ett modersmål för sin klient som har ett annat modersmål, så är den asylsökande med bristfälliga kunskaper i svenska och rättsväsendet illa ute. Då finns inte ens en protest från den klagande, den asylsökande att hänvisa till för de fyra domarna i målet. Det gäller med andra ord för flyktingen att ha tur med att ha en advokat, en jur. kand. eller ett annat juridiskt ombud med sig i Migrationsdomstolen som är vaken och protesterar mot detta förfarande.

Anser JO att det får lov att förfara på detta sätt i Migrationsdomstolen framigenom? Anser JO att det var ett rättssäkert, korrekt förfarande som skedde i målet UM 2-06, där domen avkunnades 2006-06-02?

INGA LJUDINSPELNINGAR AV FÖRHANDLINGEN I MÅLET I MIGRATIONSDOMSTOLEN

Om den asylsökande eller dess ombud skulle vilja protestera mot att tolken har tolkat fel i domstolen eller kontrollera vad tolken har framfört i efterhand, finns det inget som bevisar vad som sagt i målet. Detta eftersom rättegångsförhandlingen inte inspelas på band. Därmed är man helt utlämnad åt vad tolken framför under rättegången och ingen garanterad kontrollfunktion finns av vad som tolkas och hur det tolkas.

Det borde givetvis inte anses som rättsäkerhetsgrundande domstolslokalutformning, enligt min åsikt. Man borde avstå från att döma i sådana lokaler, anser jag.

Om den klagande i mål nr UM 2-06 fick tolkat på det språk som tolken påstår att han har gjort kan vi alltså inte med säkerhet fastställa. Det enda som vi kan säga är att tolken påstår att han inte har samma modersmål som den asylsökande och att han har tolkat på ett språk som båda två har som ett främmande språk.

Enligt uppgift skall Migrationsdomstolen hos Länsrätten i Göteborg flyttas till nya lokaler nästa

år. Om man inte kan garantera rättssäkerheten i de nuvarande lokalerna borde man avstå från att döma i Migrationsdomstolen hos Länsrätten i Göteborg och istället invänta de nya lokalerna, är min uppfattning. Så sker det tyvärr inte f.n..

HÖRSELSKADADE

Skulle den sökande vara hörselskadad så kan den utsättas för att hamna i en rättegångslokal som saknar anpassning till hörselskadade. Dels saknar en utav de nuvarande rättegångslokalerna hos Länsrätten i Göteborg mikrofoner och hörselsnäckor samt är möblerade på ett ofördelaktigt sätt för en hörselskadad. I lokalen finns ett stort ovalt format bord, i formen av en s.k. dubbel hästskoform. Vid detta ovala bord sitter den asylsökande, tolken och dess ombud vid den ena långsidan och vid den andra, motsatta sidan sitter processföraren och ev. övrig personal från Migrationsverket.

Domarna och föredragande sitter i den ena utav den s.k. dubbla hästskons ände. Därmed så kan inte alla domarna se alla i målet i ansiktet, vilket gör att man riskerar missuppfatta en del av den muntliga förhandlingen, när nu mikrofon- och hörselsnäcksanläggning saknas. Vad är det då för mening med muntlig förhandling?

Rättssäkerheten åsidosätts därmed återigen, anser jag.

En enkel åtgärd vore att ändra möbleringen i rättegångslokalen så att domarna kan se både den klagande d.v.s. den asylsökande och dess tolk samt juridiska ombud och Migrationsverkets representanter, processförarna i ansiktet.

Givetvis borde möbleringen vara så anpassad så att den asylsökande med tolk och ombud också ska ha möjlighet att se processföraren från Migrationsverket i ansiktet. Därmed så skulle det kunna vara möjligt för alla i lokalen att genomföra s.k. läppläsning. För den som är hörselskadad innebär det en mycket stor skillnad i möjligheten till förståelse av vad som sägs under förhandlingarna. Denna nya möblering kan också underlätta avsevärt även för de hörande att uppfatta korrekt allt som framförs muntligen i rättegångslokalen.

Vad anser JO om detta?

Som ett svar på mitt påpekande om detta skickade lagmannen ett sista svars-e-brev, daterat den 21 juni 2006; där jag inte kan uppfatta om det med säkerhet kommer att bli anpassat för hörselskadade i de nya lokalerna. Han skriver om att de avvaktade med handikappanpassning av de gamla lokalerna. Hur de kan göra det med gällande handikapplagstiftning och med tanke på den synnerligen allvarliga roll som Migrationsdomstolen spelar i den asylsökandes liv så borde detta ha skett eller att man då avstod från att döma i målen i dessa icke ändamålsenliga lokaler, anser jag. Vad anser JO?

Hur det blir i de nya domstolslokalerna med anpassning specifikt för hörselskadade fick jag tyvärr inte heller ett direkt, tydligt svar från lagmannen. Ordet "handikappanpassat" användes i texten, men exakt vad detta innefattar vet jag inte.

MUNTLIG FÖRHANDLING ADMINISTRERAS BORT

En annan nyhet i den nya asyllagstiftningen som majoriteten i Sveriges riksdag ansåg som positiv, var att den asylsökande har rätt att ansöka om att få komma till migrationsdomstolen och ha ett ombud med sig. Detta som i lagtexten kallas muntlig förhandling.

Denna reform håller på att smygas undan utav tjänstemännen på Migrationsverket. Detta gör de, helt lagligt, genom att i sitt beslut till den asylsökande bl.a. meddela att den asylsökande kan överklaga deras beslut till Migrationsdomstolen hos Länsrätten. I texten nämns inget om att den asylsökande själv måste begära muntlig förhandling i migrationsdomstolen och att om han/hon vill ha ett ombud med sig och ev. namnet på vilket ombud som den föredrar.

Om den asylsökande, som har fått ett negativt besked på asylansökan från Migrationsverket, följer myndighetens skriftliga instruktioner för överklagande till Migrationsdomstolen till punkt och pricka, så förvägras hon/han att delta i Migrationsdomstolens förhandling! Då avgörs målet i Migrationsdomstolen enbart på de handlingar som finns presenterade i målet av den föredragande för de fyra domarna, utan att några andra har rätt att delta i förhandlingen!

Den överklagande asylsökande som kanske hade sett fram emot att få delta i Migrationsdomstolens förhandling släpps alltså inte in i lokalen och den kanske livsavgörande muntliga informationen från den asylsökande kommer aldrig fram till den fyra domarna.

Detta var definitivt inte avsikten med den nya asyllagstiftningen, enligt min uppfattning!

Vad anser JO om detta förfarande utav myndigheten Migrationsverket? Borde de inte kunna ha ett tillägg i den förklarande texten om rätten för den asylsökande att överklaga till Migrationsdomstolen och att de måste begära muntlig förhandling om de vill ha det samt att de måste begära att få ett juridiskt ombud om de vill ha det samt namnet på detta juridiska ombud om de vill ha en specifik person?

MUNTLIG FÖRHANDLING ALLT VIKTIGARE

Med tanke på att vissa handlingar som är sekretessbelagda hos Migrationsverket, blir offentliga handlingar hos Migrationsdomstolen, som nämnts tidigare i texten, så kommer de asylsökande med kännedom om detta, troligtvis bli ännu mer benägna om att hålla in med den skriftliga informationen vid asylansökan. Detta för att sedan istället kunna framföra det muntligen hos Migrationsdomstolen. Därmed blir den muntliga förhandlingen än viktigare för den asylsökandes säkerhet. Detta kan alltså gå om intet med den nuvarande skriftliga informationen om överklagande som intet ont anande asylsökande får från den svenska myndigheten Migrationsverket.

TRE LÄNSRÄTTER MED TRE OLIKA LAGUTÖVNINGSSYSTEM.

Enligt uppgift så tillämpas lagen för Migrationsdomstolarna olika på de tre länsrätterna för Migrationsdomstolarna, d.v.s. Göteborg, Stockholm och Malmö.

I Göteborg får vissa anställda jurister bli specialiserade på Migrationsdomstolen medan nämndemännen förvägras detta.

I Stockholm får nämndemännen meddela skriftligen om de helst vill tjänstgöra i Migrationsdomstolen eller ej, vilket myndigheten försöker på bästa sätt följa.

I Malmö får varken anställda jurister, d.v.s. rådmännen i domstolen, och nämndemännen välja om de föredrar tjänstgöring i Migrationsdomstolen eller ej.

Är det rimligt att tre olika länsrätter tolkar den nuvarande lagutövningen i Migrationsdomstolen på tre olika sätt? Har vi inte en gemensam lag för hela Sverige?

För de asylsökande får vi hoppas att dessa i mitt tycke felaktigheter i den nya lagen och dess tillämpning blir åtgärdade så fort som möjligt med hopp om att den skada detta innebär för de asylsökande i Sverige minimeras så fort som det är möjligt. För många asylsökande är det en fråga om liv eller död!

Därför anmäler jag detta till Justitieombudsmannen(JO) för en bedömning om den nuvarande ordningen är korrekt enligt gällande lag. Om det skulle visa sig vara ett korrekt förfarande enligt nuvarande lag hoppas jag innerligen att den lagstiftande församlingen, Sveriges riksdag kommer att agera i detta för många livsavgörande ämne, den nya lagstiftningen för utlänningar och dess anpassning till den redan rådande lagstiftningen.

Om JO hinner komma fram till ett snabbt beslut ang. anmälan innan valet avgörs den 17 september 2006 och om JO: s beslut skulle innebära att JO finner rättsutövningen korrekt, så kan den nya asyllagstiftningen bli en valfråga istället i den kommande valrörelsen, om vi skall ändra asyllagstiftning eller ej.

Frågan lär bli då för väljarna att ta ställning till:

Skall vi ha lagen för asylsökande så här?

Om JO inte hinner utreda anmälan innan valet avgörs den 17 september 2006, så kommer detta ämne förhoppningsvis tas upp till debatt ändå senare, när beslutet om anmälan kommer från JO.

Anders Wessman

nyvald nämndeman i Länsrätten i Göteborg, vilket inkluderar den nya

Migrationsdomstolen